

Stanovisko k videokonferencii

18. február 2021

Vychádzajúc z online rokovania zástupcov včelárskych organizácií, predkladáme toto stanovisko:

Aby sme mohli konštruktívne jednať pokúsime sa priblížiť stav v sektore včelárstva podľa poznania z praxe.

Je všeobecne známe, že stav slovenského včelárstva je dlhodobo alarmujúci a výsledok doposiaľ vykonaných opatrení je taký, že počet včelárov a včelstiev oproti roku 1989 je zhruba na 50-tich percentách, pestrosť stravy včiel je kritická, včely už desaťročia trpia hladom, jedná sa doslova o hladomor.

Ak by sme skutočne brali do úvahy, že včela je najdôležitejší opeľovač, to by znamenalo, že včela je základom nielen zachovania biodiverzity ale je hlavný činiteľ pri pestovaní poľnohospodárskych plodín, ktorého výsledok by mala byť potravinová sebestačnosť.

Včelárstvom na Slovensku sa zaoberajú občania, z veľkej väčšiny združení v Občianskych združeniach. V súčasnosti je prax taká, že združujúci sa včelári nemajú rovnosť šancí v jednotlivých združeniach, kedy je porušovaný zákon aj ústava. a sú porušované i pokiaľ ide o financovanie sektoru včelárstva, včelári na princípe nerovnosti šancí, protizákonnosti a protiústavnosti.

Objektívne volania vačelárov sa zrejme darilo prekryvať utajovaním podstatných informácií pred chovateľmi včiel. Prelomom v prístupe ku informáciám bol rok 2016, kedy sme sa po prvý krát dostali k rozhodnutiam PPA, ktorými bola priznávaná pomoc do sektoru včelárstva v zmysle NV platného v príslušnom období. Na základe vážnych zistení pri hospodárení s pridelenými finančnými zdrojmi a nemožnosti prístupu ku nim, začali včelári zakladať nové organizácie v zmysle Zákona č. 83/1990 Zb.

Vplyv včelárskeho monopolu bol už od roku 2007 zrejme tak silný, že do Nariadení vlády SR o poskytovaní pomoci na vykonávanie opatrení zahrnutých do vnútroštátneho programu pre sektor včelárstva sa dostalo ustanovenie par. 2, písm. g), kedy boli zavedené kvóty pre možnosť čerpania dotácií a komunikácie s orgánmi štátu, čo dodnes ostáva v príkrom rozpore s Ústavou SR a Zákonom č. 83/1990 Zb.

Postupom času sa včelári dostávajú k podstatným informáciám súvisiacim s tvorbou príslušných nariadení a vznikajú dôvodné podozrenia že aproximačné nariadenia boli zrejme tvorené v rozpore s ustanovením článku 55 ods. 1/ nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, keď samotným chovateľom včiel nebola umožnená žiadna spätná väzba s overením, či jeden až dvaja zástupcovia včelárov deklarovali oprávnené potreby chovu včiel pri tvorbe týchto noriem.

Za veľmi závažnú chybu považujeme spôsob možnosti zapojenia sa do dotačnej politiky v sektore včelárstva. Ak chovateľ včiel ako chovateľ hospodárskeho zvierat'a pri zapojení sa do možnosti podpory v sektore včelárstva musí byť protiústavne organizovaný vo včelárskej organizácii, ktorá splňa kôty, kde samozrejme musí odvádzať poplatok alebo s takouto organizáciou musí uzatvoriť zmluvu, samozrejme tiež za poplatok. Mimo protizákonnosti takéhoto postupu vidia včelári aj diskrimináciu pri presadzovaní rovnosti šancí. Pritom tento postup neprikazuje ani neodporúča žiaden európsky predpis.

Je mimo bežnú prax a nad rámec zákonnosti, ak záujmová včelárska organizácia, ktorá splňa kvóty je povýšená na „Správny orgán“, ktorý podľa niektorých vyjadení z minulosti ani nemôže byť kontrolovaná zo strany PPA. Tak sa stáva, že podpora nie je zameraná celoplošne na podporu chovateľov včiel a sme svedkami aj takých praktík, že priznané dotácie schválenému žiadateľovi pre konečného prijímateľa, konečnému prijímateľovi vyplatené neboli. V tejto súvislosti sme sa stretli s odkazom, že včelári sa majú obrátiť na súd. Takýto postup považujeme za neprimeraný, keďže štát nesmie vytvárať také právne predpisy, ktoré predpokladajú súdne spory. To je tiež jeden z dôvodov, prečo včelári nemajú záujem o organizované včelárstvo.

Upozorňujeme na skutočnosť, že naše podnety sú často vybavované tým, že Európska únia vydala nariadenie, ktoré je pre nás záväzné a včelárom pomoc na objektívne potreby nemôže byť poskytnutá.

Ku jednotlivým opatreniam NV, článok 55 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013 v odseku 4 stanovuje, že do včelárskych programov možno zahrnúť 8 opatrení. Treba však podotknúť, že týchto 8 opatrení má iba odporúčací charakter pre tvorbu aproximačnej normy na národnej úrovni členského štátu a do týchto ôsmich opatrení si každý členský štát zapracuje také podopatrenia, ktoré sú potrebné pre včelárstvo na príslušnej národnej úrovni. Flexibilita nariadenia EÚ je zrejmá, aby sa včelárstvu pomohlo v jednotlivých krajinách na základe rôznych potrieb a v konkrétnych krokoch, ktoré včelárstvo nielenže udržia ale ho aj posunú vpred. V žiadnom prípade nemožno súhlasiť s názormi, že jednotlivé podopatrenia nám nadiktovala EU a my sme nimi viazaní.

Preto za veľmi závažný problém na národnej úrovni považujeme skutočnosť, že do tvorby podopatrení NV nemala možnosť sa zapojiť včelárska verejnosť a teda samotní chovatelia včiel.

I keď od roku 2016 sa za určitých okolností, veľmi obtiažnym spôsobom dostávame k rozhodnutiam PPA, ktorým PPA priznáva finančnú pomoc do sektoru včelárstva, doposiaľ sme sa vôbec nedostali k vyhodnoteniu efektívnosti využívania finančných prostriedkov štátneho rozpočtu a rozpočtu EÚ, ktoré sú týmito rozhodnutiami prerozdeľované.

Veľmi podstatnou chybou je, že k týmto rozhodnutiam sa dostávame vždy až po možnosti uplatnenia opravného prostriedku, čo je v absolútnom rozpore so základnými ľudskými právami. Nehovoriac, že z rozhodnutí ako celku sú podsúvané akési výpisky a pod.

Aproximačná norma na našej národnej úrovni spravidla v § 1/ uvádza súbor opatrení.

NV č. 337/2019 Z.z. už akceptuje iba 6 opatrení, čo je priamym dôkazom toho, že nariadenie EÚ pre tvorbu národných noriem má iba odporúčací charakter a na národnej úrovni sa nemusíme nariadením EÚ striktne riadiť v plnom rozsahu.

§ 2 NV 337/2019 Z.z. je možné považovať za vysvetlivky k jednotlivým podopatreniam resp. konečných prijímateľov pomoci. Včelársky rok je používaný veľmi dlho, no je však diskutabilné, či v súčasnom období v náväznosti na čerpanie pomoci je opodstatnený. Jeho opodstatnenosť môže mať svoje miesto v samotnom chove. Zavedenie dvoch termínov v rámci podpornej politiky vnáša nejasnosti a objektivitu napr. v refundácii prípravkov na ošetrovanie včelstiev. V praxi to znamená, že prípravky na ošetrovanie včelstiev refundujeme na počet včelstiev podľa stavov z predchádzajúceho roka, čo v aktuálnom kalendárnom roku zväčša už nekorešponduje s aktuálnymi potrebami a značne potiera základné právo včelára vo vzťahu k Zákonu č. 83/1990 Zb. a samozrejme k ústave SR, pretože pri zmene organizovanosti podľa praxe stráca nárok na túto refundáciu a nereflektuje na Vyhl. č. 285/2018 Z.z. o identifikácii včelstiev ani na Zákon č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti.

Toto ustanovenie v písm. e/ jasne špecifikuje čo je právnická osoba a zároveň v ustanovenie pod písm. g/ obmedzuje práva tejto právnickej osoby nad rámec Zákona č. 83/1990 Zb. a nad rámec Ústavy SR. Zároveň písm. h/ špecifikuje schváleného žiadateľa pomoci, ale absentujú podmienky schvaľovacieho procesu. Pís. i/ § 2 nariadenia špecifikuje 8 konečných prijímateľov pomoci.

Prax: chovateľ včiel s riadne registrovanými včelstvami ako konečný prijímateľ pomoci si musí uplatniť žiadosťou svoj nárok. Napr. príloha č. 17 Príručky PPA ako povinná časť žiadosti obsahuje iba údaje o konečnom prijímateľovi pomoci, nie žiadateľa, resp. sprostredkovateľa. Konečný prijímateľ pomoci si svoju žiadosť riadne podpíše a predloží organizácii, kde je organizovaný, to znamená štatutárnemu zástupcovi včelárskej organizácie, ktorý pečiatkou a vlastnoručným podpisom potvrdí pravdivosť údajov uvedených na žiadosti konkrétneho chovateľa včiel. Do tejto fázy je žiadosť chovateľa včiel v súlade so všetkými predpismi. Avšak v tomto okamihu do konania vstupuje schválený žiadateľ, čo je v podstate protiprávne kvótami ustanovená organizácia a v minulosti PPA označená, ako správny orgán. Kvôli vyjasneniu tohto štatútu je dôležité zistiť, na základe čoho schválený žiadateľ užíva právomoci tohto inštitútu a rovnako je nutné uviesť v písomnej forme jeho pracovnú náplň, vrátane oprávnení a zodpovednosti.

PPA po prijatí žiadostí vyhotovených a predložených popísaným spôsobom zo zákona musí prekontrolovať, čo aj v príslušných rozhodnutiach konštatuje a vydá rozhodnutie o priznaní resp. nepriznaní pomoci jednotlivým konečným prijímateľom pomoci. Ak PPA rozhodne o priznaní pomoci, poskytnuté finančné prostriedky hromadne zašle na schváleného žiadateľa, ktorý tieto finančné prostriedky posunie na organizácie, ktoré musia byť členmi schváleného žiadateľa resp. s týmto schváleným žiadateľom musia byť v zmluvnom vzťahu a znova na zodpovednosť štatutára konečného prijímateľa pomoci (je to spravidla ten, ktorý žiadosť chovateľa včiel odkontroloval, podpísal čím prevzal na seba zodpovednosť) musí

tomu konkrétnemu chovateľovi včiel ako konečnému prijímateľovi dotáciu na vlastnú zodpovednosť vyplatiť.

V preberaní žiadosti chovateľov včiel, ich kontrole a schvaľovaní ja ani žiadny iný včelár nemá žiaden problém.

Problém je v tom, že do konania vstupuje medzičlánok, v súčasnej dobe tzv. schválený žiadateľ, ktorý z pochopiteľných dôvodov za pozbieranie žiadostí od konečných prijímateľov pomoci si nárokuje odmenu a tým sa výška poskytnutej pomoci cestou NV pre konečného prijímateľa pomoci stáva nezaujímavou a často po odrátaní rôznych poplatkov sa približuje k nule.

Ďalší obrovský problém je v procesnom postupe nadobudnutia právoplatnosti príslušných rozhodnutí PPA. Aj tieto rozhodnutia patria medzi tie právne úkony, ktoré podliehajú pod § 53 správneho poriadku a podliehajú opravnému prostriedku (odvolaniu). Zatiaľ nevieme z akého dôvodu konečný prijímateľ pomoci či už sám chovateľ alebo jeho zástupca v podobe štatutárneho orgánu sa k týmto rozhodnutiam včas nedostasne a nemôže vyjadriť základné ľudské právo a rozhodnutia nadobúdajú právoplatnosť a účinnosť bez ich vedomia. Až zarážajúce je záver poučenia rozhodnutia: „Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov“

Otázka: Ako môže konečný prijímateľ pomoci využiť preskúmanie rozhodnutia súdom, keď má upreté právo oprávneného prostriedku, čo je základná podmienka preskúmateľnosti rozhodnutia súdom? Z akého dôvodu sa takáto prax aplikuje?

Tiež nemáme odpoveď na otázku oprávnenosti schváleného žiadateľa spracovávať osobné údaje konečného prijímateľa pomoci

Nikomu z nás nejde o súdne spory, ale takáto prax môže vzbudzovať rôzne podozrenia a mnoho včelárov sa k tomu stavia tak, že zo žiadnou takou organizáciou nechce mať nič spoločné a je to zrejme jeden z hlavných dôvodov prečo nastal tak vážny úbytok včelárov, v podstate na polovičný počet oproti roku 1989, ako aj to, že už máme viac ako 2000 chovateľov včiel neorganizovaných a ich nárast je pokračujúci.

Písmeno k/ § 2 nariadenia špecifikuje oprávnené náklady, no nie je možné zistiť na ktoré podopatrenie sa vzťahuje, nakoľko máme aj paušálne platby a takéto znenie je možné vykladať rôznym spôsobom.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 1308/2013 zo dňa 17. decembra 2013 v článku 55 ods. 4 písm. a/ špecifikuje opatrenie „technická pomoc včelárom a včelárskym organizáciám“. Jasné a stručné vymedzenie opatrenia, ktoré má byť zamerané na technickú pomoc. Ak si pozrieme kompletné znenie § 5 NV č. 337/2019 Z.z. a k tomuto ustanoveniu

vykonávací predpis - príručku žiadateľa o poskytovanie pomoci o vykonávaní opatrení zahrnutých do vnútroštátneho programu pre sektor včelárstva a spôsob poskytovania podpory podľa tohto ustanovenia, tak môžeme konštatovať, že do tohto opatrenia možno zahrnúť absolútne všetko. Z toho vyplýva, že neexistuje žiaden dôvod aby chovateľom včiel nemohla byť paušálne vyplatená pomoc na každú oprávnenú požiadavku.

Napríklad: bez ohľadu na to či prednáška splnila svoj účel alebo nie, ak trvá 2x45 minút pri účasti fotografiou podchytených 20 ľudí bez hocikakého daňového dokladu vyplatíme 280,-Eur, za vedenie včelárskeho krúžku bez vyhodnotenia jeho opodstatnenosti (nevedie sa žiadna štatistika o aktívnych včelároch, ktorí krúžok ukončili) bez hocikakého daňového dokladu vyplatíme 800,- Eur, za jedno školenie asistenta úradného veterinárneho lekára, nepoužiteľného podľa zákona č. 39/2007 Z.z., teda je vyškolený zbytočne, zaplatíme bez hocikakého daňového dokladu 900,-Eur.

V tom istom ustanovení napr. pod písm. l/ už je nevyhnutný daňový doklad, hoci refundujeme iba zlomok nákupnej ceny zariadenia pre radového včelára

Ako príklad uvediem paušálne platby na podopatrenia uvedené v § 5 ods. 1 písm. a/ až g/ nariadenia, ktoré nie je potrebné dokladovať daňovými dokladmi ale na podopatrenia uvedené v § 5 ods. 1 písm. g/ až s/ nariadenia daňové doklady nákladovej časti sú nevyhnutné.

Už tento príklad dokazuje nerovnomernosť prístupu ku konečným prijímateľom pomoci, keď od jednej, spravidla silnejšej skupiny daňové doklady nevyžadujeme a od druhej, spravidla slabšej skupiny (čo sú samotní chovatelia včiel) vyžaduje niečo navyše.

Dôležitou skutočnosťou je to že nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 1308/2013, ani iný európsky predpis striktne neukladá podporu do sektoru včelárstva dokladovať daňovými dokladmi.

Nariadenie v § 6 by malo riešiť zdravotný stav včelstiev. Za zdravotný stav včelstiev ako každého iného hospodárskeho zvieratá zodpovedá sám chovateľ. Spôsoby a metódy udržania zdravotného stavu a silnej kondície včelstiev každý praktický včelár pozná a aké opatrenia sú nevyhnutné na konkrétnom mieste a prírodných podmienkach, kde má chov umiestnený. To si vyžaduje aj rôzne náklady na ošetrovanie včelstiev. Centralizovaný limit pomoci, ktorý neodzrkadľuje dobu a podmienky včelárenia určite nie je na mieste a tiež nie je na mieste nepriznanie súčasného limitu chovateľovi včiel na prípravky len a len z toho dôvodu, že sa rozhodne zmeniť organizáciu, sa jednoducho nedá ani vysvetliť.

Je nevyhnutné pozastaviť sa nad znením ustanovenia 6 písm. d/, e/ nariadenia z ktorých vyplýva, že konečný prijímateľ pomoci má nárok na vykonanie prehliadok včelstiev, na ktorého nie sú evidované v CEHZ.

Konečný prijímateľ pomoci je včelár, ktorý má riadne včelstvá registrované v CEHZ. Tento je z pomoci vylúčený. Protiprávne uznaným konečným prijímateľom pomoci môže byť aj tvz. schválený žiadateľ.

Ako a kým sa v praxi vykonávajú prehliadky, ktoré sú preplácané a na podklade čoho bola stanovená mzda za každé prehliadnuté včelstvo?

Faktom je, že schválený žiadateľ v súčasnosti nedisponuje žiadnymi oprávneniami či personálnym obsadením, ktoré by nasvedčovali tomu, že si môže uplatňovať nárok na podporu v tomto smere. Taktiež z týchto ustanovení nie je možné zistiť o aké prehliadky by sa malo jednať.

V minulom podpornom roku naplno prepukli pochybnosti o oprávnenosti nárokovať si dotácie na prehliadky včelstiev, keď vzišli (aj medializované) dôvodné podozrenia, že žiadne prehliadky schválený žiadateľ nevykonával. Na to sme dostali vysvetlenie, že sú vykonávané prehliadky na varoázu. Nevieť či toto vysvetlenie má nejaké opodstatnenie, pretože nielen včelári ale ani oslovení AÚVL nepotvrdili, že varoázu vo včelstvách kontrolovali.

Do celého procesu nám vstúpil inštitút asistenta úradného veterinárneho lekára (tzv. AÚVL), kedy ŠVPS udeľuje poverenie pre (tzv. AÚVL, prostredníctvom jednotlivých RVPS, na základe ústnej dohody medzi pánom Birešom a pánom Rybom).

Samozrejme, že v minulosti stanovené ciele prehliadok žiaden schválený žiadateľ nebol schopný naplniť ani cestou ŠVPS, a finančné prostriedky bolo treba čerpať, tak bol vymyslený inštitút AÚVL. Zákon č. 39/2007 Z.z. pozná inštitút AÚVL, ktorému na jednej strane priznáva oprávnenia zastupované asistovať úradnému veterinárnemu lekárovi pri odbere vzoriek, na druhej strane striktné stanovuje podmienky vzdelania, ktoré AÚVL musí spĺňať.

Súčasní AÚVL prechádzajú školením na VÚ L. Hrádok. Školenie spočíva v pár hodinách teórie, ktorá nie je striktné stanovená a je zakončené jednoduchým administratívnym testom. Z toho vyplýva, že takto vyškolovaný AÚVL nie je v zmysle Zákona č. 39/2007 Z.z. použiteľný v sektore včelárstva.

Je zrejmé, že akreditácia na asistenta veterinárneho lekára nebola vydaná v súlade s prílohami č. 4 a 6 vyhlášky MŠ SR č. 282/2009 Z.z.

AÚVL sú využívaní aj na ďalšiu činnosť, hoci to Zákon č. 39/2007 Z.z. nedovoľuje a to sú celoplošné prehliadky včelstiev v rámci programu eradikácie moru včelieho plodu. Podľa dostupných zdrojov mor včelieho plodu ani zďaleka nie je nosným problémom včelárstva na Slovensku, nakoľko napáda cca 0,16 percenta chovaných včelstiev. Z tejto nákazy je vytvorený akýsi strašiak pre včelárov a je ľahko zneužitý aj na likvidáciu zdravých včelstiev. Na likvidáciu včelstiev nie sú stanovené konkrétne podmienky a spaľovanie vysyrených včelstiev spolu s polystyrénom zateplenými úl'ovými zostavami spolu s včelárskym často kovovým náradím na voľných priestranstvách porušuje všetko, čo sa len porušiť dá.

Celoplošné prehliadky včelstiev na mor včelieho plodu zastrešuje program eradikácie moru včelieho plodu, ktorý je v tejto podobe aplikovaný už niekoľko rokov, no žiadny rukolapný výsledok nie je a výskyt moru je stále na zanedbateľnej úrovni. S morom včelieho plodu sa sami včelári vysporiadávajú v rámci vlastných skúseností a overených praktických postupov. Prehliadky či spaľovanie MVP absolútne nerieši, čo preukázala prax počas dostatočne dlhého obdobia.

Pre naplnenie programu eradikácie moru včelieho plodu úkony vykonáva regionálny veterinárny lekár, ktorý ďalej môže poveriť zodpovedných inšpektorov za objednávateľa. Objednávateľom podľa zmluvy je príslušná RVPS.

Zmluvný vzťah na plnenie programu eradikácie moru včelieho plodu končí u zodpovedného veterinárneho inšpektora, ktorý je výslovne uvedený ako subjekt, ktorý má vykonať prehliadky.

Na plnenie programu eradikácie moru včelieho plodu príslušné RVPS, ako objednávateľ, so základnými včelárskymi organizáciami, ako dodávateľmi, uzatvárajú podľa § 262 ods. 1/ obchodného zákonníka zmluvy o vykonaní všeobecného epizootologického dozoru a veterinárnej prevencie chorôb včelstva s tým, že prehliadky vykoná zodpovedný veterinárny inšpektor.

Dôvod takéhoto postupu sa nám nepodarilo zistiť. Otázkou je, či takúto zmluvu má oprávnenie uzatvoriť základná organizácia, ktorá nedisponuje žiadnym zodpovedným veterinárnym inšpektorom a teda nie je schopná naplniť zmluvný vzťah.

Príslušná RVPS na výkon prehliadok takýmto spôsobom uzatvára zmluvy, no súčasne vydáva poverenia konkrétnym osobám, ktorých uvádza ako AÚVL, hoci tieto osoby nespĺňajú podmienky stanovené Zákonom č. 39/2007 Z.z. a týmto osobám na podklade takéhoto poverenia za výkon práce vypláca zmluvnú odmenu, čo pre konkrétnu osobu znamená príjem zo závislej činnosti.

Hoci sa jedná o tú istú prácu, táto mzda je navýšená zrejme aj prostredníctvom § 6 NV č. 337/2019 Z.z.

Neviem či je postačujúca vysvetlenie, že takto vyplácaná mzda je dotácia, ktorá sa nezdaňuje, alebo že to nie je odmena ale dar zo štátneho rozpočtu, čo nie je možné, keďže sa jedná o riadne špecifikovanú a vymedzenú prácu.

Samostatnou kapitolou nedostatkov v § 6 je ods. 1/ písm. a/ nariadenia. Včely ako hospodárske zvieratá sa neliečia, nevzťahuje sa na ne karanténa. Toto hospodárske zviera sa ošetruje iba proti vonkajším parazitom schválenými prípravkami, ktoré sú voľne dostupné na našom trhu. Aj keď sú voľne dostupné, k refundácii je nevyhnutný veterinárny predpis súkromného veterinárneho lekára. Chovateľ včiel, ako konečný prijímateľ pomoci cestou svojho štatutárneho zástupcu si môže objednať schválené prípravky na ošetrovanie včelstiev, ktorý v rámci pomoci včelárom prípravky hromadne zabezpečí. Základnou podmienkou uplatnenia si nároku na refundáciu je, že prípravky musia byť riadne uhradené. Včelár všetky podmienky splní, prípravky si objedná, uhradí, prevezme, štatutárny zástupca v zmysle

citovaného § 6 predloží faktúru za prípravky na refundáciu, tá je akceptované podľa počtu včelstiev z predchádzajúceho roka a to na každé včelstvo max. 1,- Euro.

Podľa stanoviska pre Generálnu prokuratúru SR, včelár ak zmení organizáciu už na refundovanú čiastku nemá nárok a pôvodná organizácia, kde bol organizovaný organizácia s týmito účelovo určenými prostriedkami zo štátneho rozpočtu a rozpočtu EÚ môže nakladať podľa vlastného uváženia.

S obdobným postojom sme sa stretli u p. Kubínovej a u p. Ing. Rafajovej v tom smere, že ak včelár prestúpil z jednej organizácie do druhej, resp. neorganizovaný vstúpil do nejakej organizácie, hoci v predchádzajúcom kalendárnom roku mal v CEHZ riadne registrované včelstvá, nemá nárok na refundáciu nákladov za prípravky na ošetrovanie včelstiev.

NV č. 337/2019 Z.z. v § 7 jasne stanovuje paušálnu výšku podpory pre kočujúcich včelárov, čo je dôkazom toho, že paušálne platby podľa európskych odporúčaní sú prípustné a realizovateľné.

§ 8 Nariadenia by sa mali zaoberať laboratóriami, predpokladám laboratoriami, ktoré by sa mali zaoberať aktuálnymi príčinami úhynu včelstiev. No v rámci tohto podopatrenia podporujeme súťaže a iné menej potrebné aktivity.

Podpora obnovenia stavu včelstiev v § 9 síce spomína obnovu úľových zostáv, ale vzápätí príručka PPA včelárov od tejto možnosti odstihla.

Spolupráca s orgánom uskutočňujúcim aplikovaný výskum tak, ako to má na mysli § 10 citovaného nariadenia by mal hlavu a päť, pokiaľ by bolo známe čo sa v rámci výskumu robí a pokiaľ by boli výsledky výskumu kontrolované a ich závery by boli odporúčané pre samotný chov včiel. V opačnom prípade sa jedná o neefektívne vynaložené finančné prostriedky.

Poveternostné podmienky a zmena spôsobu obrábania pôdy či vysychanie lesov je už niekoľko rokov pripisované nízkym medným výnosom až do takej miery, že v niektorých oblastiach Slovenska niekoľko rokov po sebe zavládol včelí hladomor. Všetci o tom vieme, tvárime sa že sa nič nedeje a na zakrytie skutočného stavu vyrobíme akúsi matematickú priemerku, podľa ktorej každé včelstvo na Slovensku musí priniesť asi 12 kg medu. Vieme, že toto nie je žiadne riešenie a situáciou je potrebné sa vážne zaoberať. Včelí hlad je príčinou všetkých včelích nákaz a následných úhynov včelích rodín.

S touto problematikou priamo súvisia aj stále opakované problémy s medom. Často sa hovorí o akýchsi náhradách medu a pod. Neviem si predstaviť ako radový chovateľ včiel dokáže stiahnuť z obehu med o ktorom by aj bol presvedčený že nie je pravý. Veď na to nemá žiadne kompetencie. Jediná cesta je tá, že ak má takéto podozrenie, môže učiniť podanie na príslušnú RVPS, ktorá aj za použitia vyhlášky o mede v rámci svojich kompetencií môže kontrolovať potraviny uvádzané na trh. Či takéto podanie už niekto učinil, nie je známe, či ŠVPS má na to personál je už na zváženie, pretože ŠVPS zaťažujeme napr. neúčinným programom eradikácie moru včelieho plodu, spočítavaním včelstiev, vyhotovovaním tlačív,...

Navrhujeme kontrolu vstupných a výstupných faktúr dodávateľov medov na slovenský trh, čo predstavuje pomerne jednoduchý proces, ľahko realizovateľný Finančnou správou. Ochranou pravosti dodávaných medov na slovenský trh ochránime domácich včelárov, ktorí nedokážu konkurovať nekalej konkurencii.

Čo je vlastne včela? V predchádzajúcom období bola klasifikovaná ako užitočný hmyz. V súčasnosti je zaradená medzi hospodárske zvieratá. Legislatíva však ostala, akoby naďalej bola užitočný hmyz.

Mnohí sa pýtajú, prečo vo vzťahu ku včele nemáme legislatívu, ako pre hospodárske zvieratá? Ako keby bola včela, podľa súčasnej legislatívy, vytiahnutá mimo spomedzi ostatných hospodárskych zvierat. S tým priamo súvisí doslova neprehľadný ba až chaotický spôsob poskytovania dotácií, čo nemá žiadne iné hospodárske zvieratá na Slovensku. Aj tu je čiastočná odpoveď na dôvod nezájmu včelárov o organizácie. Čím viac včelárov bude neorganizovaných, tým menej včelárov sa zapojí do podpornej politiky a samozrejme tým viac zostane, nakoľko celý balík pomoci musí byť prerozdelený. Aj z mediálneho prostredia facebooku je zrejmé, že niektorých včelárov treba odstrihnúť od dotácií.

Z videokonferencie vyplyula úloha pre p. Ing. Kamníka a p. Ing. Rusnáka, ktorá bola termínovaná do 15. februára 2021.

Do dnešného dňa (18. februára) nepredložili rokovaniu žiadne správy o smerovaní včelárstva a taktiež neprezentovali ani dôvod nesplnenia úlohy.

Navrhované opatrenia:

1/ zrovnoprávniť včelárov na Slovensku a zosúladiť právne normy v sektore včelárstva s platným právnym stavom SR, najmä vypustením akýchkoľvek kvot a maximálne zjednodušiť možnosť zapojenia sa do podpornej politiky štátu pre sektor včelárstva

2/ v maximálnej možnej miere pomôcť chovu včiel, najmä priamou podporou hygieny, výživy a ošetrovania včiel s cieľom dosiahnutia maximálnej možnej miery opel'ovania nielen poľnohospodárskych plodín ale celkovo flóry v rámci zachovania biodiverzity.

Za týmto účelom podľa článku 55 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013 ods. 4 navrhujeme:

1/ v rámci technickej pomoci podľa písm. a/ včelárom poskytnúť pomoc celoplošne pomerom k počtu chovaných a v CEHZ registrovaných včelstiev, poskytnúť podporu na vzdelávanie a administratívu

2/ v rámci boja proti škodcom a chorobám včelstiev, predovšetkým varoáze podľa písm. b/ poskytnúť pomoc včelárom celoplošne pomerom k počtu chovaných a v CEHZ registrovaných včelstiev

3/ v rámci racionalizácie sezónneho presunu včelstiev podľa písm.c/ poskytnúť pomoc na počet včelstiev sezónneho presunu

4/ v rámci aplikovaného výskumu v oblasti chovu včiel podľa písm. f/ poskytnúť podporu na ciele výskum

Podporu smerovať tak, aby 50% z poskytovanej čiastky cestou NV bola nasmerované priamo chovateľom včiel.

Pri vzdelávaní navrhujeme finančné prostriedky presunúť do Strednej odbornej školy pod Bánošom, kde bude vzdelávací proces vrátane školení, kurzov a prednášok prispôsobovaný najnovším poznatkom a konzultovaný, pred uvádzaním do praxe, priamo s jednotlivými včelárskymi organizáciami, združeniami. Takto bude zaručená odborná kontinuita vo vzdelávacom procese na základe jednotných osnov.

Vo výskume konkrétnymi výskumnými úlohami na vedeckom základe zapojiť Ústav včelárstva LH a prenášať výsledky výskumu do vzdelávacieho procesu SOŠ pod Bánošom a včelárskej verejnosti

Technickú pomoc zamerať aj na obnovu úl'ových zostáv a iného drobného materiálu nevyhnutne potrebného k chovu včelstiev ako opatrenie hygieny.

Podporu namierenú do chovu včelstiev rozdeliť paušálne podľa počtu včelstiev.

Predkladajú:

Ing. Michal Bizoň, M.Sc.

JUDr. Gustáv Noga